

Nasjonal strategisk risikovurdering (NSRV) for 2016

Fiskeridirektøren
14. januar 2016

FISKERIDIREKTORATET

NORGES
SILDESALGSLAG

NORGES
RÅFISKLAG

SUROFI

SKAGERAKFISK

Vest-Norges Fiskealslag

Innhold

1	Innledning	4
2	Utforming av NSRV	5
3	Rammer for ressurskontrollen.....	6
3.1	Statsbudsjett.....	6
3.2	Tildelingsbrev	6
3.3	Internasjonale rammer og forpliktelser	7
3.4	Tverretatlig samarbeid	8
4	Risikoområder med høy prioritet i 2016	10
4.1	Grunnleggende elementer i risikovurderingen.....	10
4.2	Nasjonale hovedområder i 2016	11
4.3	Ilandføringsplikten	11
4.4	Uregistrerte, feilregistrerte og ulovlige landinger	14
4.4.1	Manipulering og feil bruk av mottaksvekker.....	15
4.4.2	Uriktige eller manglende opplysninger på seddel	15
4.4.3	Svart omsetning	16
4.4.4	Forholdet til deltakerlovens bestemmelser.....	16
4.5	Landingsforskriften	16
4.5.1	Veieplikt	17
4.5.2	Journal	17
4.5.3	Adskillelse, merking og lagring	18
5	Kontrollorganenes virkemiddel og ansvarsområder.....	19
5.1	Etterlevelsepyramide	20
5.2	Kontrollseksjonen i Fiskeridirektoratet	21
5.2.1	Analyseenheten i Vardø	22
5.3	Faggrupper for ressurskontroll i Fiskeridirektoratet.....	22
5.4	FMC.....	23
5.5	Fiskeridirektoratets regioner	23
5.5.1	Nasjonale operasjonelle risikovurderinger.....	25
5.5.2	Regionale risikovurderinger	26
5.5.3	Årlig evaluering av operasjonelle og regionale risikovurderinger	27
5.6	Overvåkingstjenesten for fiskefelt (OVT).....	27

5.7	Fiskeridirektoratets sjøtjeneste	28
5.8	Kystvakten	29
5.8.1	Kystvaktens risikovurdering	29
5.8.2	Årlig evaluering av Kystvaktens risikovurderinger	30
5.9	Salgslagene.....	30
5.9.1	Salgslagenes risikovurdering.....	30
5.9.2	Årlig evaluering av salgslagenes risikovurderinger	31
	Vedlegg 1 – Konsekvensvurdering	32
	Vedlegg 2 – Årssyklus NSRV.....	35
	Vedlegg 3 – Veieplikt og krav til vekt, plassering,	37
	avlesningsmulighet og adgang.....	37

1 Innledning

Fiskeridirektøren har det øverste ansvaret for ressurskontrollen.

Ressurskontroll defineres i denne sammenheng som summen av de tiltak som bidrar til å nå målet om høsting i overensstemmelse med fastsatte nasjonale og internasjonale reguleringsbestemmelser. Det vil si at ressurskontrollen skal sikre etterlevelse av regelverket og dermed bidra til like rammevilkår for utøverne.

Ressurskontrollen skal baseres på en nasjonal risikovurdering, som skal utarbeides i samarbeid mellom Fiskeridirektoratet, Kystvakten og salgslagene.

Dette dokumentet fastsetter en nasjonal strategisk risikovurdering for ressurskontrollen og gir uttrykk for Fiskeridirektørens vurderinger og prioriteringer. Dokumentet formidler risikovurderinger på overordnet nivå, og skal bidra til at de ulike ansvarsområdene og kontrollhandlingene til Fiskeridirektoratet, Kystvakten og salgslagene sees i sammenheng.

Kontrollseksjonen i Fiskeridirektoratet har strategisk og overordnet ansvar for at ressurskontrollen utøves på en faglig god og lik måte. Øverste sjef for de øvrige kontrollorganene har faglig og operasjonelt ansvar for utøvelse av ressurskontroll innenfor sine ansvarsområder, mens Fiskeridirektoratets regioner har operasjonelt ansvar for utøvelse av ressurskontroll innenfor sine ansvarsområder.

2 Utforming av NSRV

NSRV skal fastsettes i henhold til de rammene som er satt av Stortinget gjennom budsjettvedtak, departementets styringssignal, gjeldende lover og forskrifter, internasjonale forpliktelser og gjennom tverretatlig samarbeid.

Videre skal NSRV gi en vurdering av risiko på et overordnet nasjonalt nivå og gi hovedlinjene for satsingsområder innenfor den perioden NSRV gjelder.

NSRV skal også gi en helhetlig oversikt over de vesentligste og mest risikoutsatte kontrollområdene langs hele verdikjeden.

Med verdikjeden forstås all aktivitet fra tildeling av kvoter, all høsting og utnyttelse av villevende marine ressurser til andre aktiviteter i tilknytning til høsting, så som omlasting, levering, landing, mottak, transport, oppbevaring, produksjon og omsetning av slike ressurser.

NSRV skal gi en beskrivelse av de ulike kontrollorganenes ansvarsområder. Videre skal NSRV se dette i sammenheng og legge et grunnlag for samarbeid mellom kontrollorganene.

Det skal også beskrives tiltak som skal legges til rette for evaluering og videreutvikling av NSRV.

3 Rammer for ressurskontrollen

3.1 Statsbudsjett

I henhold til Prop. 1 S (2015-2016) er Fiskeridirektoratets samfunnsoppdrag å fremme lønnsom og verdiskapende næringsaktivitet gjennom bærekraftig og brukerrettet forvaltning av marine ressurser og marint miljø.

Videre har Fiskeridirektoratet følgende delmål innenfor havressursforvaltningen:

- Regelverk og reguleringsmodeller som sikrer en bærekraftig forvaltning og lønnsomhet i fiskeriene.
- Høsting i overensstemmelse med fastsatte nasjonale og internasjonale reguleringsbestemmelser.

Fiskeridirektoratet skal regulere og kontrollere fiske og fangst på en måte som balanserer høsting og beskyttelse av ressursene på en langsiktig, god og bærekraftig måte.

3.2 Tildelingsbrev

I tildelingsbrevet for 2016 til Fiskeridirektoratet heter det at:

"Tilsyn og kontroll med fiskeri- og havbruksnæringen skal prioriteres ytterligere opp i Fiskeridirektoratet i 2016. Et risikobasert tilsyn og ressurskontroll forutsetter gode analyser, og Fiskeridirektoratet skal videreutvikle analysearbeidet og bruken av elektroniske systemer for datainnsamling og risikovurdering.

Ressurskontrollen skal baseres på en nasjonal risikovurdering, som utarbeides i samarbeid med Kystvakten og fiskesalgslagene. Bekjempelse av ulovlig, urapportert og uregulert fiske (UUU- fiske) og fiskerikriminalitet skal fortsatt prioriteres."

I tildelingsbrevet defineres også følgende oppdrag:

"Fiskeridirektoratet skal arbeide for ytterligere tilpasninger av den nye landings- og sluttseddelforskriften som trådte i kraft 1.1.2015."

Det legges til grunn at samarbeid om nasjonal risikovurdering og ressurskontroll innebærer at kontrollorganene skal jobbe sammen systematisk og koordinert gjennom alle nivå av ressurskontrollen, herunder risikovurdering, valg av kontrollobjekt, planlegging og forberedelse, gjennomføring, saksbehandling og oppfølgingsarbeid.

3.3 Internasjonale rammer og forpliktelser

I tillegg til de rammer som settes av Stortinget og regjeringen følger en del rammer for ressurskontrollen gjennom internasjonale forpliktelser.

Norge har i mange år vært en aktiv pådriver i det globale arbeidet mot ulovlig, uregistrert og uregulert fiske (UUU-fiske). Et viktig bidrag i denne sammenhengen er den globale havnestatsavtalen. Norge har også inngått bilaterale og multilaterale avtaler som inneholder krav til minsteinnhold i inspeksjoner og følgende krav til inspeksjonsomfang:

- Det skal kontrolleres minst 7,5 % av landet kvantum og minst 5 % av antall landinger av artene sild, makrell, kolmule og hestmakrell.
- Det skal gjennomføres havnestatskontroll i samsvar med regelverket i NEAFC, NAFO og ICCAT. Landinger fra utenlandske fartøy som har fisket i NEAFCs konvensjonsområdet er særlig relevant, og kravet er da at 5 % av ferskfisklandinger og 7,5 % av frossenfisklandinger skal kontrolleres.

Norge har også forpliktet seg etter NEAFC Scheme of Control and Enforcement artikkel 16 femte avsnitt til å stille med kontrollfartøy dersom 10 eller flere norske fiskefartøy fisker i NEAFC sitt reguleringsområde samtidig.

Kontroll med ressursuttaket av felles fiskebestander krever et nært samarbeid med de landene en deler ressurser med. Norge har blant annet inngått slike avtaler med Russland og EU, som vi deler de viktigste ressursene med.

Den 45. sesjon av den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon besluttet at partene skal fortsette arbeidet med å foreta felles vurdering av totaluttaket av torsk og hyse for Norge, Russland og tredjeland i Barentshavet og Norskehavet. Dette arbeidet skal gjennomføres av en felles analysegruppe, på norsk side bestående av Fiskeridirektoratet og Kystvakten. Videre har Russland og Norge forpliktet seg til å gjennomføre gjensidig utveksling av inspektører også i 2016.

Kyststatene for de pelagiske artene har også besluttet at MCS Working Group skal videreføres i 2016.

Videre har Norge bilaterale kontrollavtaler med Irland, Danmark, Sverige, Nederland, Storbritannia, Frankrike, Tyskland, Polen, Portugal, Litauen, Spania, Russland, Færøyene, Island, Grønland, Canada og Marokko. Disse avtalene gir ulike forpliktelser om utveksling av informasjon med tanke på å hindre UUU-fiske.

Fiskerikriminalitet er et betydelig internasjonalt problem og inkluderer økonomisk kriminalitet, miljøkriminalitet og i noen tilfeller organisert kriminalitet. Bekjempelse av UUU-fiske og fiskerikriminalitet fordrer et betydelig tverretatlig samarbeid.

Kriminalitet er definert som lovbrudd med tilhørende straffesaksjon.

3.4 Tverretatlig samarbeid

Samarbeidsavtalen mellom Fiskeridirektoratet, Skatteetaten og Toll- og avgiftsetaten signert 10. februar 2010, innebærer en forpliktelse til å samarbeide om blant annet planlegging av felles arbeidsområder og aksjoner. Hensikten er å utnytte de samlede kontrollressursene på en effektiv måte.

Fiskeridirektøren, skattedirektøren og toll- og avgiftsdirektøren legger årlig rammer for det totale samarbeidet mellom etatene.

Videre følger det av samarbeidsavtalen at det skal avholdes faglige møter ved behov, samt samarbeidsmøter på regionalt nivå ved behov og minst en gang i året.

Innenfor rammene av den nasjonale strategiske risikovurderingen og rammene gitt gjennom samarbeidsavtalen skal det søkes operativt samarbeid mellom de tre nevnte etatene regionalt.

Det er også opprettet en nasjonal analysegruppe (NAG) innenfor rammene av samarbeidsavtalen. Videre er det opprettet et samarbeid mellom de nordatlantiske tollmyndigheter, skattemyndigheter og fiskerimyndigheter kalt North Atlantic Fisheries Intelligence Group (NA FIG).

Fiskeridirektoratet har, sammen med Kystverket, opprettet en nasjonal analyseenhet plassert ved Kystverkets sjøtrafikksentral i Vardø. Analyseenheten skal støtte opp de to etatene og andre kontrollmyndigheters behov for analyse av fartøyaktivitet. Se nærmere om analyseenheten under punkt 5.2.1.

Fiskeriforvaltningens analysenettverk (FFA) har som oppgave å sikre et tettere samarbeid mellom ulike etater og bidra med oppdaterte, tverrsektorielle analyser innenfor fiskerikriminalitet og UUU-fiske. Forsvarsdepartementet, Justis- og politidepartementet, Finansdepartementet, Utenriksdepartementet, Riksadvokaten og Fiskeridirektoratet er representert i prosjektets styringsgruppe, som ledes av Nærings- og fiskeridepartementet. Underliggende etater er medlemmer av det nasjonale nettverket. Disse etatene er Arbeidstilsynet, Fiskeridirektoratet, Kystvakten, Kystverket, KRIPOS, Skattedirektoratet, Toll- og avgiftsdirektoratet og ØKOKRIM.

Fiskeridirektoratet skal også søke samarbeid med andre myndigheter, slik som Mattilsynet, Sjøfartsdirektoratet, Justervesenet, Statens Naturoppsyn, politiet og statsadvokatene.

4 Risikoområder med høy prioritet i 2016

4.1 Grunnleggende elementer i risikovurderingen

Ressurskontroll er en forutsetning for en bærekraftig og samfunnsøkonomisk lønnsom forvaltning av viltlevende marine ressurser, og for å sikre like konkurranseforhold og etterlevelse av regelverket. Det er imidlertid nødvendig å prioritere ressursbruken. Derfor skal ressurskontrollen baseres på en risikovurdering.

Med risiko menes i denne sammenheng forholdet mellom sannsynligheten for at en regel ikke etterlevs og hvilken konsekvens overtredelse av regelverket vil ha, se figur 1.

Den totale risikoen avhenger av hvordan konsekvens og sannsynlighet vektet og sammenholdes.

Risiko		Konsekvens			
		Lav	Noen	Betydelig	Stor
Sannsynlighet	Stor				
	Betydelig				
	Noen				
	Lav				

Figur 1: Beskrivelse av sammenhengen mellom sannsynlighet og konsekvens

Sannsynlighet innebærer at det er tatt hensyn til muligheten for at det som omhandles i risikoområdet skal inntreffe. Vurdering av sannsynlighet baserer seg blant annet på etterretning, erfaring, vurdering av årets reguleringer, kontrollhistorikk, markedssituasjonen og lokal kunnskap.

Med konsekvens mener vi de virkninger et regelbrudd får både for den enkelte bestand, økosystemet og samfunnet for øvrig. Fem parametere benyttes for å vurdere konsekvensene:

- fiskebestandens sårbarhet,
- fiskebestandens nøkkelrolle,
- fiskebestandens økonomiske betydning eller økonomiske potensial for Norge,
- fiskeriets regionale betydning, og
- samfunnet for øvrig, blant annet hvilken betydning manglende etterlevelse har for regelverkets legitimitet.

Se vedlegg 1 for mer informasjon om konsekvensvurderinger.

For å kunne gjøre en god risikovurdering er det nødvendig med etterretning. Det vil si informasjon og kunnskap tilegnet gjennom observasjon, innsamling, analyse, evaluering, m.m. Det forutsettes at etterretningsinformasjon, herunder tips, registreres i inspeksjonsdatabasen, systematiseres og at slik informasjon utveksles mellom kontrollmyndighetene.

4.2 Nasjonale hovedområder i 2016

Følgende hovedområder skal prioriteres i ressurskontrollen i 2016:

- ilandføringsplikten,
- uregistrerte, feilregistrerte og ulovlige landinger, og
- implementering av forskrift om landings- og sluttseddel (landingsforskriften)

4.3 Ilandføringsplikten

Brudd på ilandføringsplikten bryter med hovedprinsippet i havressursloven om at all fangst skal bringes på land, registreres på seddel og inngå i ressursuttaket.

Kystvakten og overvåkningstjenesten skal derfor prioritere fiskerier hvor ulovlig utkast, herunder slipping, utsortering av mindre verdifull fisk (high grading) og annen neddreping av fisk foregår. Kontrollorganene skal samarbeide for å sikre kontroll gjennom hele verdikjeden med tanke på å avdekke brudd på ilandføringsplikten.

I regulering av ulike fiskerier er det viktig at det ikke skapes insentiver for brudd på ilandføringsplikten. Dette gjelder både i utøvelsen av Fiskeridirektoratets og salgslagenes reguleringsmyndighet.

I 2016 er det vurdert til stor risiko for brudd på ilandføringsplikten i fisket etter makrell, nordsjøsild, NVG-sild, ved utkast av hyse i fisket etter torsk, i blandingsfiske i Nordsjøen og ved innblanding av småreke/yngel i rekefiske.

Risiko		Konsekvens			
		Lav	Noen	Betydelig	Stor
Sannsynlighet	Stor			NVG-sild Makrell Nordsjøsild Sei	Småreke/ungel
	Betydelig			Hyse	
	Noen				
	Lav				

Figur 2: Beskrivelse av sammenhengen mellom sannsynlighet for og konsekvens av brudd på ilandføringsplikten

Det er stor, betydelig eller noen sannsynlighet for at det forekommer brudd på ilandføringsplikten i følgende situasjoner:

- a) Det er stor sannsynlighet for neddreping av fisk ved sprenging av nøter. Dette forekommer i alle pelagiske fiskerier, og er særlig aktuelt når NVG-sild trekker til kysten og samler seg i store konsentrasjoner på dagtid, men også tidlig og mot slutten av makrellfisket. Problemet varer frem til og med gyting.
- b) Det er også stor sannsynlighet for brudd på ilandføringsplikten i makrellfisket grunnet store kast utover fartøyets kapasitet og deretter ved manglende samarbeid på feltet. Det er betydelig sannsynlighet for umiddelbar og sent virkende neddreping av makrell under en planlagt slippeprosess av makrell. Sannsynligheten reduseres ved å sikre etterlevelse av gjeldende regelverk for slipping av makrell.
- c) Når fangsten om bord er av ulik eller så dårlig kvalitet at fisker risikerer prisreduksjon eller redusert kvalitet på fangsten:
 - Det er stor sannsynlighet for utkast fra fartøy hvor fangstene er større enn produksjonskapasiteten eller oppbevaringskapasiteten.
 - Det er stor sannsynlighet for brudd på ilandføringsplikten når fangst fra overstått (utover normal ståtid) garnbruk tas om bord. Dette gjelder særlig når fangst fra garnfiske etter blåkveite tas om bord og ståtiden overstiger 1-2 døgn.

- Det er betydelig sannsynlighet for utkast av sild av dårlig kvalitet ved opptak fra overstått lås i fiske etter NVG-sild.
 - Det er betydelig sannsynlighet for utkast i pelagiske fiskerier når det tas om bord fangst fra flere kast, ettersom tidsrommet mellom første og siste kast kan medføre kvalitetsreduksjon.
 - Det er noen sannsynlighet for slipping under matjessesongen i Nordsjøsildefisket.
- d) Ved stor innblanding av yngel og småfisk i fangsten eller uønsket bifangst.
- Det er stor sannsynlighet for brudd på ilandføringsplikten ved innblanding av fisk og reker under gjeldende minstemål i Nordsjøen og Skagerrak.
 - Dette er særlig knyttet til blandingsfiske i Nordsjøen og Skagerrak, hvor det er stor sannsynlighet for fangster med torsk, hyse, hvitting, rødspette og sjøkreps under minstemål. Sannsynligheten er størst fra slutten av april og ut året.
 - Dette gjelder også i fiske etter reke, ettersom det er tillatt å drive rekefiske uten sorteringsrist innenfor 4 nautiske mil sør for 62°N. Ettersom 2015 var det første året med påbud om sorteringsrist i Nordsjøen, er det fortsatt behov for å følge opp hvordan påbudet blir implementert i flåten. I tillegg til dette er det betydelig sannsynlighet for utkast av småreker i Nordsjøen og Skagerrak.
 - Dette gjelder også når det fisker på ulike adganger, rettigheter eller redskap på samme tur.
 - Det er også stor sannsynlighet for brudd på ilandføringsplikten i direktefiske etter sei med både not og trål langs hele kysten, herunder også i fisket etter sei med trål i sør i Nordsjøen (Egersundbanken).
 - Det er betydelig sannsynlighet for utkast fra tidlig sommer i områdene sør i Fiskevernesonen rundt Svalbard, når småfisk av hyse og torsk på beitevandring trekker inn på grunnere vann. Videre er det tilsvarende risiko under vår- og sommerfisket etter hyse med snurrevad, trål og line utenfor Øst-Finnmark.

- Det er betydelig sannsynlighet for innblanding av torsk og hyse i fiske etter NVG-sild, samt seinotfiske og trålfiske etter vassild. I trålfiske etter vassild er det også betydelig sannsynlighet for innblanding av sei, uer og små vassild. Dette medfører også manglende registrering og økt risiko for neddreping av kysttorsk, spesielt når fisket kommer nærmere kysten.
 - Det er noen sannsynlighet for utkast av torsk under minstemål utover høsten i nordøstlige deler av Fiskevernesonen rundt Svalbard.
 - Det er noen sannsynlighet for ulovlig utkast i tobisfisket som følge av bifangst av små makrell og sild.
- e) Over tid har det vært en reduksjon i gjennomsnittsstørrelsen på makrell. Samtidig er prissystemet endret slik at prisforskjellen ikke er så stor for fangster med makrell av ulik størrelse. Sannsynligheten for utkast av fangst med makrell av ulik størrelse anses derfor å være noen.
- f) Det er noen sannsynlighet for utsortering av småfisk (high grading) av hyse i linefisket.
- g) Det er fortsatt noen sannsynlighet for brudd på ilandføringsplikten i fiske med bunntål på grunn av store konsentrasjoner av torsk og etterfølgende redskapssprenging eller utsortering av mindre fisk. Erfaringer fra de siste årene tilsier at trålere kan forventes å få store fangster med torsk og hyse. Dette medfører en sannsynlighet for utsortering også av stor fisk. Sannsynligheten er redusert ved frivillig innføring av fangstbegrensende systemer. Dette er tatt i bruk av snurrevadflåten, men ettersom utviklingen av systemene for trål ikke er kommet like langt, anses det fortsatt å være noen sannsynligheten for brudd på ilandføringsplikten her.

4.4 Uregistrerte, feilregistrerte og ulovlige landinger

Uregistrerte, feilregistrerte og ulovlige landinger bryter med prinsippet i havressursloven om fullstendig og riktig registrering av ressursuttaket. Slik aktivitet omfatter også ulovlig omsetning både innenfor og utenfor de formelle omsetningskanalene. Kontrollorganene skal derfor prioritere kontrolltiltak rettet mot slik aktivitet.

I 2016 er det vurdert til stor risiko for uregistrerte og ulovlige landinger ved at fisk ikke veies eller ved at vekter manipuleres og at estimert vekt føres på seddel. Risikoen for at estimert vekt føres på seddel kan reduseres dersom det innføres effektive tiltak.

Risiko		Konsekvens			
		Lav	Noen	Betydelig	Stor
Sannsynlighet	Stor	Yellow	Red	Red	Red Manipulering av vekt Estimert vekt
	Betydelig	Yellow	Yellow	Red	Red
	Noen	Green	Yellow	Yellow	Red
	Lav	Green	Green	Yellow	Yellow

Figur 3: Beskrivelse av sammenhengen mellom sannsynlighet for og konsekvens av uregistrerte, feilregistrerte og ulovlige landinger

4.4.1 Manipulering og feil bruk av mottaksvekter

Det er stor sannsynlighet for at mottaksvekter blir manipulert på ulike måter for å skaffe både fisker og/eller kjøper en ekstra økonomisk vinning. Dette kan skje ved bruk av automatiske vekter hvor vektsystemet kobles ut eller funksjoner manipuleres ved å betjene styresystemer.

Det kan også skje ved at vektsystemer på andre måter manipuleres eller brukes på en slik måte at registrert kvantum fisk blir feil.

Det er fremdeles stor sannsynlighet for at totaltellefunksjonen på dagens vektsystemer ikke i tilstrekkelig grad sikrer at all fisk som mottas over vekten blir registrert, da det mangler nødvendige egenskaper og kontrollfunksjoner i vektsystemene for å sikre at vekten brukes rett og i henhold til gjeldene regelverk.

Ved bruk av «ikke-automatiske vekter», vil det være betydelig sannsynlighet for feilregistrering fordi tarering, avlesing av veid kvantum og summering til mottatt kvantum skjer manuelt.

For en nærmere beskrivelse av manipulering og feil bruk av mottaksvekter, se vedlegg 3.

4.4.2 Uriktige eller manglende opplysninger på seddel

Det er stor sannsynlighet for at uriktige eller manglende opplysninger på landings- eller sluttseddel forekommer, for eksempel ved at det føres feil kvantum eller art(er), feil eller manglende størrelsessammensetning, feil fangstområde, ikke føres seddel eller sluttsedler føres på feil fartøy.

I vinterfisket etter torsk er det stor sannsynlighet for at uriktige opplysninger føres på seddel. Dette kan skje på flere måter, blant annet ved at kvantum ført på seddel er beregnet og ikke veid, eller at den føres i en annen tilstand enn den er veid inn.

I alt industritråltrålfiske¹ er det stor sannsynlighet for uregistrerte kvantum og feil føring av bifangst.

Det er stor sannsynlighet for at liten fisk eller fisk med lav kvalitet fisk sorteres ut og leveres uregistrert til fiskemelproduksjon eller blir kastet tilbake i havet.

4.4.3 Svart omsetning

Det er stor sannsynlighet for manipulering og feil bruk av vekter, samt uriktige eller manglende opplysninger på seddel, vil kunne medføre at fangst omsettes svart.

Videre er det stor sannsynlighet for at hele fangster landes og omsettes svart. Det finnes indikasjoner på at dette oftest skjer ved leveranser fra den minste flåten, for eksempel i kongekrabbefiske.

4.4.4 Forholdet til deltakerlovens bestemmelser

Det er stor sannsynlighet for at mannskap på fartøy ikke oppfyller bostedskrav som framgår av deltakerloven § 5a.

Videre er det noen sannsynlighet for at fartøy mangler nødvendige tillatelser til å drive fisket de deltar i.

Det er også noen sannsynlighet for at fartøy er feilmerket eller ikke forskriftsmessig merket. Dette kan skape tvil om hvilket fartøy som har utøvet fiske.

4.5 Landingsforskriften

Forskrift om landings- og sluttседdel inneholder krav om føring av landings- og sluttседler ved landing og førstehåndsomsetning av fisk. Det er viktig å sikre etterlevelse av forskriften og skape like konkurranseforhold i næringen.

Vurderingen for 2016 er at det fortsatt er stor sannsynlighet for at næringen ikke gjør tilstrekkelig tilpasning til landingsforskriftens krav. Derfor er det et satsingsområde også for 2016 å arbeide målrettet og aktivt for en god implementering og for en høy grad av etterlevelse av den nye forskriften.

¹ Med industritrålfiske menes alt fiske med småmasket trål, for eksempel fiske etter øyepål, kolmule eller vassild, jf. forskrift 22. desember 2004 nr. 1878 om utøvelse av fisket i sjøen (utøvelsesforskriften) § 4.

Når det gjelder implementeringen av den landingsforskriften med vekt på etterlevelse, er det besluttet å videreføre prioriteringen av noen utvalgte krav og plikter i forskriften:

- a) veieplikten og kravene til vekt,
- b) mottaksanleggenes utvidede journalføringsplikt, og
- c) kravene til adskillelse, merking og lagring

Risiko		Konsekvens			
		Lav	Noen	Betydelig	Stor
Sannsynlighet	Stor				Vekt og veiesystem, Journalføring, adskillelse og merking.
	Betydelig				
	Noen				
	Lav				

Figur 4: Beskrivelse av sammenhengen mellom sannsynlighet og konsekvens ved brudd på landingsforskriften

4.5.1 Veieplikt

Det vil være stor sannsynlighet for at mottaksanleggene fremdeles ikke tilfredsstillt krav til hvilke vektsystemer som kan brukes og enkelte krav til nye funksjoner for vektene. Se mer informasjon om dette i vedlegg 3.

4.5.2 Journal

Det er fremdeles stor sannsynlighet for at journalplikten ikke overholdes. Dette kan skyldes:

- a) ulik/manglende forståelse i næringen om hva journalplikten innebærer,
- b) motvilje i næringen til å investere i tilstrekkelig ressurser og utstyr, eller
- c) motvilje i næringen til å informere kontrollmyndighetene om bedriftsinterne opplysninger.

Dersom næringen ikke overholder journalplikten og oppgir de opplysningene som kreves, vil det medføre mangelfulle kontrollopplysninger og svekke ressurskontrollen.

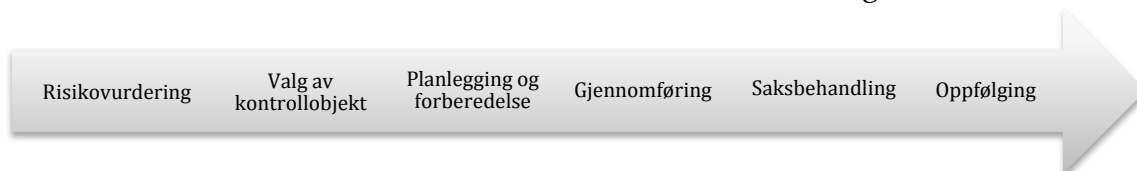
4.5.3 Adskillelse, merking og lagring

Det er fremdeles betydelig sannsynlighet for at fisk fra et fartøy ikke holdes adskilt fra fisk som landes fra andre fartøy frem til veiingen er avsluttet. Flere av dagens mottaksanlegg er bygd opp og brukes slik at krav om å holde landet fisk adskilt fra andre fangster frem til veiing er ferdig, utfordres. Problemstillingen er forsterket ved at mange mottaksanlegg har bygd sløye- og produksjonsanleggene sine med tanke på en mest mulig effektiv og rasjonell produksjon. Dette, samt at det er tatt i bruk nye sløyelinjer med integrerte automatiske og/eller ikke-automatiske vektsystemer, medfører en betydelig sannsynlighet for at krav om adskillelse og merking ikke følges.

5 Kontrollorganenes virkemiddel og ansvarsområder

Kontrollorganene skal ha fokus på kvalitet i alle ledd av ressurskontrollarbeidet. Det vil si kvalitet i risikovurdering, valg av kontrollobjekt, planlegging og forberedelse, gjennomføring, saksbehandling og oppfølging. Det er viktig at kontrollorganene sørger for likebehandling både i kontrollutvelgelse, kontrollutøvelse og saksbehandling. Eventuelle forskjeller i behandlingen skal ha en saklig begrunnelse.

I alle ledd av ressurskontrollarbeidet skal fastsatte rutiner følges.

Figur 5: Hovedinndeling av ressurskontrollarbeidet

Ressurskontroll skal baseres på en vurdering av risiko. Slik risikovurdering skal gjøres på flere nivå for å sikre en helhetlig tilnærming, jf. figur 6.

Figur 6: Oversikt over risikovurderinger på ulike nivå

På øverste nivå gjøres en nasjonal strategisk risikovurdering (NSRV) som beskrives i dette dokumentet. På det underliggende nivå skal det utarbeides regionale og operasjonelle risikovurderinger. På det nederste nivået skal det gjennomføres risikovurdering ved valg av strategi, virkemiddel, kontrollmetode og kontrollobjekt.

På det aktuelle nivå skal det tas hensyn til risikovurderinger gjort på overliggende nivåer. Kontrollorganene skal gjøre en grundig risikovurdering av hvert enkelt kontrollobjekt før kontroll gjennomføres.

5.1 Etterlevelsespyramide

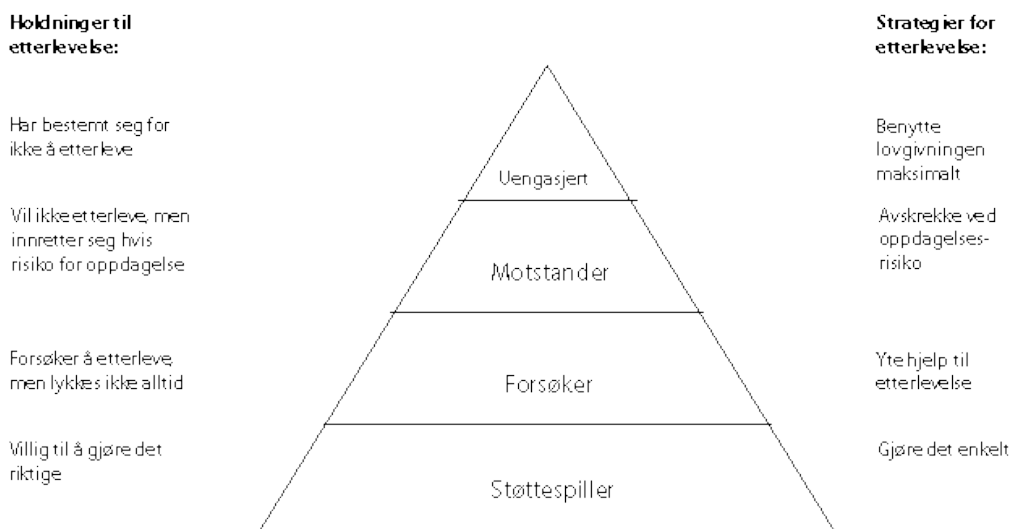
Som en del av risikovurderingen ligger også en vurdering av hvilket tiltak som egner seg best for å nå målet om økt etterlevelse og like konkurranseforhold. Her må det tas stilling til hvilken holdning det enkelte kontrollobjekt har til etterlevelse og hvilken strategi, virkemiddel eller kontrollmetode som best egner seg for å øke den enkeltes etterlevelse.

Dette kan beskrives i en såkalt etterlevelsespyramide, jf. figur 7. På det laveste nivået i en slik pyramide finnes de som må regnes som støttespillere til regelverket. De ønsker å følge regelverket. Dersom de ikke gjør det kan det skyldes at regelverket er komplisert eller lite tilgjengelig. Tiltak vil her kunne være forenkling og informasjon.

På det neste nivået finnes de som forsøker å etterleve regelverket, men som ikke alltid lykkes med det. Her må det trolig ytes hjelp for å øke etterlevelsen, gjerne gjennom veiledning, dialog eller tilsyn.

Videre oppover i pyramiden finner vi de som kan karakteriseres som motstandere. Disse ønsker ikke å etterleve regelverket, men vil innrette seg dersom det er risiko for oppdagelse. Her vil det være viktig å gjennomføre tiltak som øker oppdagelsesrisikoen, gjennom kontroller, rapporteringskrav m.m.

På det øverste nivået finner vi de som kan karakteriseres som uengasjert når det gjelder regelverk og etterlevelse. Disse har gjerne bestemt seg for ikke å etterleve regelverket. Her må lovgivningens ytre rammer benyttes.

Figur 7: Etterlevelsespyramide

5.2 Kontrollseksjonen i Fiskeridirektoratet

Kontrollseksjonen har:

- a) et overordnet faglig og strategisk ansvar for ressurskontrollen,
- b) et faglig ansvar for overvåkningstjenesten,
- c) en generell instruksjonsmyndighet overfor regionene, og
- d) hovedansvaret for utarbeidelse og oppfølging av NSRV.

Kontrollseksjonen har et særskilt ansvar for at ressurskontrollen drives innenfor de rammer som er beskrevet i NSRV. Kontrollseksjonen skal derfor løpende analysere og vurdere utøvelsen av ressurskontrollen og effekten av denne.

Kontrollseksjonen skal innen den 10. i hver måned utarbeide en rapport basert på registreringer i inspeksjonsdatabasen og annen tilgjengelig informasjon. Rapporten skal gi statistikk og en vurdering av kontrollvirksomheten den siste måneden. Rapporten skal også gi overordnede operative analyser for å risikovurdere de enkelte fiskeriene og flåtegruppene. Denne rapporten skal som utgangspunkt formidles til regionene, Kystvakten og salgslagene.

Kontrollseksjonen skal avholde:

- a) faste videomøter med regionene og Kystvakt. Hovedfokus på disse møtene skal være risikovurdering,
- b) halvårlige møter mellom seksjonssjefene som er ansvarlig for ressurskontroll i Fiskeridirektoratet,
- c) et årlig møte med deltakelse fra regionkontorene, Kystvakten og salgslagene for å evaluere risikovurderingene og kontrollinnsatsen, og
- d) et årlig samarbeidsmøte mellom Fiskeridirektoratet og salgslagene

Kontrollseksjonen skal koordinere:

- a) arbeidet med faggruppene i Fiskeridirektoratet. Dette innebærer blant annet utarbeidelse av forslag til årlig mandat for faggruppene,
- b) tverrfaglige samarbeid med andre etater, og
- c) det internasjonale ressurskontrollarbeidet.

Det internasjonale ressurskontrollarbeidet omfatter bilaterale og multilaterale kontrollsamarbeid, kontrollarbeid i regionale fiskeriorganisasjoner og i globale organisasjoner som IMCS Network og Interpol. Dette området skal videreføres og videreutvikles av kontrollseksjonen. Dersom regionene i sitt operative arbeid har behov for å samarbeide internasjonalt skal dette koordineres av kontrollseksjonen.

5.2.1 Analyseenheten i Vardø

Det er opprettet en felles analyseenhet for Fiskeridirektoratet og Kystverket ved Kystverkets sjøtrafikksentral i Vardø. Hver etat er faglig og administrativt ansvarlig for eget personell i analyseenheten, og de to ansatte fra Fiskeridirektoratet hører organisatorisk og faglig til kontrollseksjonen.

Hovedoppgaven for enheten er på oppdrag å utarbeide risikobaserte analyser av fartøyenes aktivitet på sjøen. Analysene skal danne grunnlag for å peke ut fartøy for operasjonell kontroll. I tillegg vil enheten kunne bidra inn i en mer overordnet analyse av aktiviteten på sjøen. Analyser som utarbeides skal viderefremmes til Kystvakten og andre kontrolltater som vil ha nytte av disse.

Den delen av analyseenheten som hører inn under Fiskeridirektoratet skal ha som hovedmål å gjennomføre oppgaver pålagt i NSRV og å avdekke ulovlig, urapportert og uregulert fiske, herunder fiskerikriminalitet.

Analyseoppdrag pålagt av Fiskeridirektoratet skal prioriteres, men enheten skal også utføre oppdrag generert av Kystvakten eller andre etater og samarbeide med disse.

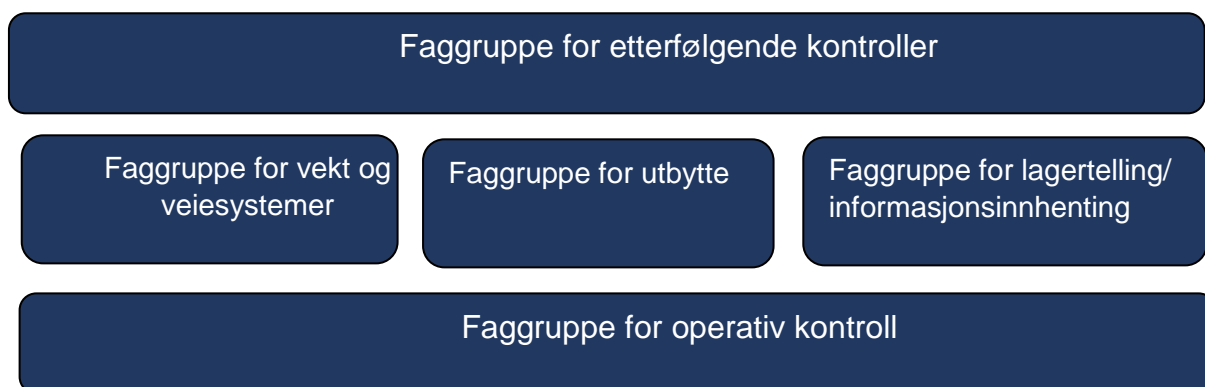
5.3 Faggrupper for ressurskontroll i Fiskeridirektoratet

Faggruppene for ressurskontroll i Fiskeridirektoratet er viktige virkemidler for å sikre likebehandling, utvikle kontrollmetoder og for å samordne ressursbruk i regionene.

Faggruppene skal være rådgivende for hvordan kontroller skal utøves og for hvilke kontrollmetoder som skal benyttes. Herunder skal faggruppene gi anbefalinger, be om avklaringer og rapportere aktivitet til kontrollseksjonen. Kontrollseksjonen utarbeider forslag basert på innspill fra faggruppene som høres og behandles i linjen. Deretter skal faggruppene ha en sentral rolle i implementeringen og delta i operativt arbeid uavhengig av regionale grenser.

Ledergruppen i Fiskeridirektoratet tar årlig stilling til hvilke faggrupper som skal videreføres eller opprettes, herunder hvilket mandat faggruppene samlet og enkeltvis skal ha.

Figur 8 angir eksisterende faggrupper. For å sikre best mulig utbytte av faggruppene er det nødvendig å se disse i sammenheng. Det legges derfor opp til at faggruppene for lagertelling/informasjonsinnhenting, utbytte og vekt også rapporterer til faggruppen for omsetningskontroll.

Figur 8: Oversikt over faggrupper i 2016

5.4 FMC

Fiskeridirektoratets FMC har ansvar for at ulike elektroniske fangst- og aktivitetsdata, og andre relevante data som tilkommer direktoratet, kvalitetssikres og gjøres tilgjengelig for ressurskontrollarbeidet.

Når norske fartøy lander i utenlandsk havn skal fartøyet sende havnestatsmelding til havnemyndighetene. Det er FMC som fyller ut flaggstatsbekreftelsen i disse skjemaene. Ved utenlandske landinger i Norge er det FMC som mottar havnestatsmeldingene og gir tillatelse til at fartøyet kan lande.

FMC skal registrere all kontakt med næring om slik rapportering slik at det blir tilgjengelig for ressurskontrollarbeidet. Videre skal FMC også videreformidle avvik og tips til aktuelle kontrollmyndigheter.

5.5 Fiskeridirektoratets regioner

Fiskeridirektoratets regioner har et operativt ansvar for ressurskontrollen. Dette innebærer et ansvar for risikovurdering, valg av kontrollobjekt, planlegging og forberedelse, gjennomføring, saksbehandling og oppfølging (se figur 5) i den enkelte region.

Regionene skal:

- a) utarbeide regionale strategiske risikovurderinger,
- b) utarbeide operative risikovurderinger,
- c) bidra til at norske myndigheter oppfyller internasjonale krav og forpliktelser,
- d) samarbeide i alle ledd av ressurskontrollen,
- e) vurdere risikoen for overtredelse av regelverket i hele verdikjeden. Det innebærer behov for å samarbeide med Kystvakten og andre kontrollmyndigheter, som Skatteetaten og Tollvesenet, og
- f) utveksle inspektører for å utnytte tilgjengelige ressurser best mulig.

Fiskeridirektoratets regioner skal prioritere etterfølgende kontroller, som for eksempel omsetningskontroller, for å avdekke fisk som omskrives eller som ikke føres på landings- eller sluttседler, jf. punkt 4.3.1 og 4.3.2. For å kunne gjennomføre en kvalitetsmessig god omsetningskontroll kreves utbyttmålinger, lagertellinger, kontrollveiinger og en generell god kunnskap om virksomheten. Faggruppene skal benyttes aktivt i dette arbeidet. Dette skal inngå i regionenes regionale risikovurderinger og plan for ressursbruk.

Regionene skal fremdeles opprettholde tilstedeværelse basert på risikovurdering.

Internasjonale forpliktelser til å kontrollere landinger og kvantum skal overholdes. Ved eksport må det vurderes om det er nødvendig å gjennomføre kontroller i utlandet.

Regionene skal prioritere de kommersielt viktigste nasjonale fiskeriene. Det understrekes at nasjonale interesser som hovedregel skal prioriteres foran regionale interesser. Dersom andre prioriteringer gjøres, skal dette fremgå av de regionale risikovurderinger. Når det gjelder regionale fiskerier, som hummerfisket, er det viktig å effektivisere innsatsen gjennom tverretattlig samarbeid.

Regionene skal etter anmodning fra overvåkingstjenesten for fiskefelt (OVT) og Kystvakten prioritere oppfølging av risikofartøy gjennom landingskontroll.

Det understrekes at observasjoner ved landing kan gi indikasjoner på at ilandføringsplikten ikke er overholdt. Derfor er det helt nødvendig at informasjon utveksles mellom kontrollorganene.

Når det gjelder ulovlig omsetning innenfor og utenfor formelle omsetningskanaler bør regionene etablere klare samarbeidslinjer over regiongrensene og med andre statlige kontrollorgan.

Regionkontorene skal i forbindelse med kontroller være oppmerksom på bruk av vekter på mottak med tanke på å avdekke manipulasjon eller misbruk av vektene. Det er særlig viktig å kontrollere at fastsatte retningslinjer følges for utbedring av feil som oppstår med vektsystemene under mottak, og at feil og behov for ny kontroll rapporteres til Justervesenet. Dette gjelder også krav bruker har til umiddelbart å undersøke og utbedre feil, og eventuelt plikt til å ta vekten ut av bruk om feil ikke kan rettes. Avvik skal omgående følges opp i dialog med Justervesenet, noe som inkluderer også meldinger om brutte plomberinger.

Det er viktig at Fiskeridirektoratets inspektører fortløpende registrer og rapporterer alle avvik som observeres, spesielt nevnes forskriftens krav til veieplikt, samt at registrerte avvik følges opp av Fiskeridirektoratets regioner.

Videre er det viktig å kontrollere at fartøyene har de tillatelsene som kreves for å drive det fisket de deltar i ved å kontrollere informasjonen i fartøy- og deltakerregisteret.

Under en inspeksjon bør det også kontrolleres at fartøyet er riktig merket, både at merket er tydelig og gyldig. Kravet om tydelig merking innebærer at merket må være godt lesbart og ha gode kontraster. At merket er skrevet med hvite tegn på svart bakgrunn er ikke avgjørende.

5.5.1 Nasjonale operasjonelle risikovurderinger

Følgende nasjonale operasjonelle risikovurderinger skal utarbeides (ansvarlig seksjon eller region angitt i parentes):

- a) torsk (region Nordland),
- b) makrell (region Vest),
- c) nordsjøsild (region Sør),
- d) industrifiske (region Sør),
- e) NVG sild (region Nord), og
- f) vassild (region Midt)

Målet med de nasjonale operasjonelle risikovurderingene er å vurdere kommersielt viktige fiskerier i sammenheng på tvers av regionale grenser, med tanke på å sikre effektiv utnyttelse av kontrollressursene nasjonalt. Disse risikovurderingene skal lages adskilt fra de regionale risikovurderingene.

Regionen som er ansvarlig for å utarbeide den operasjonelle risikovurderingen har også et ansvar for å koordinere og evaluere ressurskontrollen av dette fiskeriet.

De operasjonelle risikovurderingene skal utarbeides innenfor rammene av NSRV og hvor følgende skal inngå:

- a) En beskrivelse av fiskeriet i et årshjul, med beskrivelse og vurdering av relevant statistikk om kontrollobjekter (antall deltakende fartøy, antall landingssteder, kvantum som forventes landet og førstehandsverdi av landet fangst fordelt på art).
- b) Fiskeriet skal risikovurderes, herunder skal det vurderes hvor det er mest sannsynlig og størst konsekvens for manglende etterlevelse og ulike konkurranseforhold. Videre skal det foretas en generell og årlig risikovurdering av fartøy og mottaksanlegg i fiskeriet.

- c) Planer for gjennomføringen av ressurskontroll basert på risikovurderingene, med valg av kontrollobjekt og kontrollmetode, planlegging og forberedelse, gjennomføring, saksbehandling og oppfølging. Det skal også gis en oversikt over tilgjengelige kontrollressurser, satsingsområder og planlagt samarbeid med andre regioner og etater.
- d) Risikovurderingen skal også inneholde en vurdering av hvilken strategi som velges for å øke etterlevelsen, med vekt på avdekking av ulovlige forhold.

I den nasjonale operasjonelle risikovurderingen skal det inngå en overordnet aktivitetsplan for året. Den nasjonale operasjonelle risikovurdering skal sendes til kontrollseksjonen før fiskeriet starter.

Regionene skal ta hensyn til de nasjonale operasjonelle risikovurderingene i planleggingen av den regionale ressurskontrollen.

5.5.2 Regionale risikovurderinger

Innenfor rammene av NSRV skal Fiskeridirektoratets regioner utarbeide regionale risikovurderinger hvor følgende skal inngå:

- a) En beskrivelse av fiskeriene i regionen i et årshjul, med beskrivelse og vurdering av relevant statistikk om kontrollobjekter (antall deltakende fartøy, antall landingssteder, kvantum som forventes landet og førstehåndsverdi av landet fangst fordelt på art/fiskeri) knyttet opp mot risikovurderinger beskrevet i dette dokumentet.
- b) En generell og årlig risikovurdering av fiskerier, fartøy og mottaksanlegg i den enkelte region, med bakgrunn i interne rutiner for slik vurdering. Dersom antall fartøy er stort kan dette begrenses ved å gjennomføre risikovurdering av fartøy over en viss største lengde.
- c) Planer for gjennomføring av ressurskontroll basert på risikovurderingene foretatt under punkt b), med valg av kontrollobjekt og kontrollmetode, planlegging og forberedelse, gjennomføring, saksbehandling og oppfølging. Det skal også gis en oversikt over tilgjengelige kontrollressurser, satsingsområder og planlagt samarbeid med andre regioner og etater.

- d) Risikovurderingen skal også inneholde en vurdering av hvilken strategi som bør velges for å øke etterlevelsen, med vekt på avdekking av ulovlige forhold.

I den regionale risikovurderingen skal det inngå en overordnet aktivitetsplan for året. Den regionale risikovurderingen skal sendes til kontrollseksjonen senest 31. januar 2016. Vurderingene skal brukes aktivt gjennom året og justeres ved behov.

5.5.3 Årlig evaluering av operasjonelle og regionale risikovurderinger

Innen 1. oktober skal regionene sende en evaluering av de regionale og operasjonelle risikovurderingene som er gjort etter 1. oktober foregående år til Fiskeridirektoratet. Evalueringen skal foretas med utgangspunkt i rammene som er nevnt ovenfor.

Evalueringene skal som et minimum redegjøre for planlegging, gjennomføring og resultat av kontroller basert på risikovurderingene.

5.6 Overvåkingstjenesten for fiskefelt (OVT)

Overvåkingstjenesten har et operativt ansvar for ressurskontrollen på sjøen og skal:

- a) være tilstede på fiskefeltene for å følge utviklingen i fisket og ressursuttaket,
- b) gi råd om å stenge fiskefelt ved for høy innblanding av yngel, småfisk og småreker, eller ved for mye bifangst,
- c) følge regler for prøvetaking og stenging og åpning av fiskefelt,
- d) samarbeide med Kystvakten i kontrollen av fisket, og
- e) bistå i utviklings- og forskningsarbeid.

Overvåkingstjenesten skal utarbeide en risikovurdering der følgende skal inngå:

- a) Fiskeriene skal beskrives i et årshjul.
- b) En generell og årlig risikovurdering av fiskerier og fartøy, herunder hvor det er mest sannsynlig og størst konsekvens for manglende etterlevelse, hvilke vurderinger som ligger til grunn for fordeling av toktdøgn, hvilke fartøy som velges, sesong mv. Risikovurderingen skal også gi en vurdering av hvilken strategi som bør velges for å øke etterlevelsen.
- c) Planer for gjennomføringen av ressurskontroll basert på risikovurderingene foretatt under punkt b).
- d) Oversikt over tilgjengelige kontrollressurser, satsingsområder og planlagt samarbeid med Fiskeridirektoratets regioner og Kystvakten

Risikovurderingen skal sendes kontrollseksjonen i forbindelse med fastsettelse av budsjett.

Innen 1. oktober skal overvåkingstjenesten sende en evaluering av de risikovurderinger som er gjort etter 1. oktober foregående år til Fiskeridirektoratet. Evalueringen skal gjøres med utgangspunkt i rammene som er nevnt ovenfor og skal som et minimum redegjøre for planlegging, gjennomføring og resultat av kontroller basert på risikovurderingene.

Overvåkingstjenestens inspektører skal så langt det er mulig bistå regionenes inspektører ved kontroll av landing.

Ordningen med utplassering av inspektør om bord i utvalgte fartøy i pelagiske fiskerier skal videreføres. Dersom regionene har behov for inspektører om bord i fiskefartøy skal fortrinnsvis overvåkingstjenestens inspektører benyttes.

5.7 Fiskeridirektoratets sjøtjeneste

Fiskeridirektoratet har en egen sjøtjeneste med et operativt ansvar for sjøgående ressurskontroll i kystnære områder. Sjøtjenesten skal samarbeid tett med overvåkingstjenesten og Kystvakten, samt komplimentere den sjøgående ressurskontrollen som Kystvakten gjennomfører i kystnære områder og fiskerier.

Sjøtjenesten skal også samarbeide med Statens naturoppsyn. Sentrale oppgaver ved dette samarbeidet vil være fiske etter leppefisk, fangst av hummer og låssettingsfiske.

Region Troms har hatt det administrative ansvaret for Sjøtjeneste Nord, mens Region Møre & Romsdal har hatt det administrative ansvaret for Sjøtjeneste Sør. Fiskeridirektøren har imidlertid besluttet å legge sjøtjenesten under overvåkingstjenestens administrative ansvar. Dette vil bli gjennomført i 2016.

Sjøtjenestens innsats skal baseres på risikovurdering. Hovedinnsatsen skal legges på kontroll med fiskeriaktivitet, men Sjøtjenesten kan også bistå regionenes inspektører ved kontroll av landing.

De aktuelle regionene og overvåkingstjenesten skal innarbeide risikovurdering for bruk av sjøtjenesten i sine respektive regionale risikovurderinger. Videre skal de innen 1. oktober sende en evaluering av de risikovurderinger som er gjort for sjøtjenesten.

5.8 Kystvakten

Kystvakten har som primærmyndighetsutøver et overordnet operativt ansvar for den sjøgående ressurskontrollen.

Kystvakten skal:

- a) gi råd om å stenge fiskefelt ved for høy innblanding av yngel og småfisk eller bifangst, og
- b) opprette aktsomhetsområder ved for høy innblanding av yngel og småfisk eller ved bifangst utover akseptert nivå.

Basert på en løpende vurdering av eksisterende risiko i fiskeriene skal Kystvakten prioritere sin tilstedeværelse på fiskefeltet:

- a) Kystvakten skal vektlegge en betydelig tilstedeværelse på feltet for å følge utviklingen og ressursuttaket i fiskeriene.
- b) Økt utbredelse av hvitfisk i Barentshavet, store forekomster og større spredning av NVG sild, og fangstbare konsentrasjoner av makrell også i nordlige farvann, innebærer behov for tilstedeværelse og kontroll over et større område enn tidligere gjennom hele året.
- c) Kystvaktens overvåkning og kontroll av sesongbaserte pelagiske fiskerier, tilsier tidvis tilstedeværelse i fiskerisonen ved Jan-Mayen.
- d) Norges forpliktelser knyttet til NEAFC-regimet, samt kyststatsinteresser, innebærer tidvis og situasjonsbasert tilstedeværelse av Kystvakten i NEAFC-farvann.

Kystvakten skal samarbeide med Fiskeridirektoratets regioner og overvåkingstjenesten i arbeidet mot fiskerikriminalitet i norske farvann.

5.8.1 Kystvaktens risikovurdering

Innenfor rammene av NSRV skal Kystvakten utarbeide en årlig risikovurdering for sine ansvarsområder hvor følgende skal inngå:

- a) Fiskeriene skal beskrives i et årshjul.
- b) En generell og årlig risikovurdering av fiskerier og fartøy, herunder hvor det er mest sannsynlig og størst konsekvens for manglende etterlevelse. Risikovurderingen skal også gi en vurdering av hvilken strategi som bør velges for å øke etterlevelsen.
- c) Planer for gjennomføringen av ressurskontroll basert på risikovurderingene foretatt under punkt b).

- d) Oversikt over tilgjengelige kontrollressurser, satsingsområder og planlagt samarbeid med Fiskeridirektoratets regioner og overvåkingstjenesten.

Kystvaktens og kontrollseksjonen, herunder regionkontorene, skal holde hverandre orientert om sine respektive risikovurderinger.

5.8.2 Årlig evaluering av Kystvaktens risikovurderinger

Innen 1. oktober skal Kystvakten sende en evaluering av de risikovurderinger som er gjort etter 1. oktober foregående år til Fiskeridirektoratet. Evalueringen skal gjøres med utgangspunkt i rammene som er nevnt ovenfor og skal som et minimum redegjøre for planlegging, gjennomføring og resultat av kontroller basert på risikovurderingene.

5.9 Salgslagene

Salgslagene har et operativt ansvar for ressurskontrollen innenfor sine ansvarsområder. Salgslagene skal føre kontroll med landings- og sluttседler, og kontrollere det enkelte fartøys fangst opp mot til enhver tid gjeldende kvoter. I tillegg skal salgslagene ha kontroll med bifangst og fredningstider.

Salgslagene skal i forbindelse med kontroller være oppmerksom på bruk av vekter på mottak med tanke på å avdekke manipulasjon eller misbruk av vektene. Det er særlig viktig å kontrollere at fastsatte retningslinjer følges for utbedring av feil som oppstår med vektsystemene under mottak, og at feil og behov for ny kontroll rapporteres til Justervesenet. Dette gjelder også krav bruker har til umiddelbart å undersøke og utbedre feil, og eventuelt plikt til å ta vekten ut av bruk om feil ikke kan rettes. Avvik skal omgående følges opp i dialog med Justervesenet, noe som inkluderer også meldinger om brutte plomberinger.

For å få en effektiv håndhevelse av havressursloven og tilhørende forskrifter skal samarbeid mellom salgslagene og Fiskeridirektoratets regionkontor prioriteres høyt.

5.9.1 Salgslagenes risikovurdering

Innenfor rammene av NSRV skal det enkelte salgslag utarbeide risikovurdering for sine ansvarsområder hvor følgende skal inngå:

- a) En beskrivelse av fiskeriene i et årshjul.
- b) Fiskeriene, fartøyene, mottakere og kjøpere skal risikovurderes, herunder skal det vurderes hvor det er mest sannsynlig og størst konsekvens for manglende etterlevelse og ulike konkurranseforhold.

- c) Planer for gjennomføringen av ressurskontroll basert på risikovurderingene, med valg av kontrollobjekt og kontrollmetode, planlegging og forberedelse, gjennomføring, saksbehandling og oppfølging. Det skal også gis en oversikt over tilgjengelige kontrollressurser, satsingsområder og planlagt samarbeid med Fiskeridirektoratets regioner, overvåkingstjenesten, Kystvakten eller andre etater.
- d) Risikovurderingen skal også inneholde en vurdering av hvilken strategi som bør velges for å øke etterlevelsen, med vekt på avdekking av ulovlige forhold. Det er viktig å velge de virkemidlene som er best egnet for å øke etterlevelsen.

Salgslagenes risikovurderinger skal sendes til kontrollseksjonen. Vurderingene skal brukes aktivt gjennom året og justeres ved behov.

Salgslagene har etter havressursloven klare forpliktelser i forbindelse med kontroll av bifangst i alle typer fiskerier. Dette skal prioriteres i 2016.

5.9.2 Årlig evaluering av salgslagenes risikovurderinger

Innen 1. oktober skal salgslagene sende en evaluering av de risikovurderinger som er gjort etter 1. oktober foregående år til Fiskeridirektoratet. Evalueringen skal gjøres med utgangspunkt i rammene som er nevnt ovenfor. Den skal som et minimum redegjøre for planlegging, gjennomføring og resultat av kontroller basert på risikovurderingene.

Videre skal evalueringen inneholde informasjon om kontrollressurser tilgjengelig i rapporteringsperioden, antall kontroller som er gjennomført, antall objekter og hvilke fartøygrupper som er kontrollert i de ulike fiskeriene, hvilke bifangstregler som er kontrollert, antall inndragningsvedtak og inndratte verdier.

Salgslagenes rapportering i henhold til NSRV skal samordnes med annen rapportering til Fiskeridirektoratet for å unngå dobbelrapportering.

VEDLEGG 1 – KONSEKVENSVURDERING

Dette vedlegget gir et utgangspunkt for gradering av konsekvens per fiskeslag. Med konsekvens mener vi de følgende manglende etterlevelse av regelverket får både for den enkelte bestand, økosystemet og samfunnet for øvrig. Fem parametere benyttes for å vurdere konsekvensene:

- a) fiskebestandens sårbarhet (tilstand),
- b) nøkkelrolle,
- c) fiskebestandens økonomiske betydning eller økonomiske potensial for Norge (fangstverdi),
- d) fiskeriets regionale betydning, og
- e) samfunnet for øvrig

I konsekvensvurderingen er det sett hen til Fiskeridirektoratets Bestands- og fiskeritabell², som er et viktig prioriteringsverktøy for Fiskeridirektoratet. Fiskebestandens sårbarhet er vurdert på bakgrunn av kunnskapsnivå om bestanden og hvor stor gytebestanden til enhver tid er. Under parameteren nøkkelrolle har vi identifisert de bestandene som må gis særskilt oppmerksomhet ut over ivaretagelse av biodiversitet, på grunn av deres rolle for økosystemets funksjonsmåte. Fangstverdi er i utgangspunktet en rangering etter registrert førstehandsverdi. Ved vurdering av regional betydning er det sett hen til fiskerier som har regional betydning på linje med nasjonale fiskerier. Under parameteren samfunnet for øvrig er det gjort en vurdering av blant annet hvilken betydning manglende etterlevelse har for regelverkets legitimitet generelt og den enkelte bestand. Under dette parametere kan også andre hensyn som rødlisting av arter vurderes.

Ved konsekvensvurdering skal de nevnte parameter sees i sammenheng.

Arter som ikke er nevnt graderes generelt som lav, men det presiseres at arten likevel ikke er utelatt for risikovurdering.

² <http://www.fiskeridir.no/content/download/11790/156026/version/1/file/sak-7-2015-oekosystembasert-forvaltning-bestands-fiskeritabell.xlsx>

Fiskeslag	Konsekvensvurdering				
	Fiskebestandens Sårbarhet (Tilstand)	Nøkkelrolle	Fiskebestandens økonomiske betydning med mer (Fangstverdi)	Fiskeriets regionale betydning	Samfunnet for øvrig
Torsk sør av 62°N	Noen (2)	-	Noen (3)	Stor	Stor
Kysttorsk	Stor (6)	-	Lav (4)	Noen	Noen
Vanlig uer (spp. <i>Marinus</i>)	Stor (6)	-	Noen (3)	Lav	Noen
Snabeluer (spp. <i>Mentella</i>)	Betydelig (3)	-	Noen (3)	Lav	Noen
Hummer	Stor (5)	-	Noen (3)	Betydelig	Stor
Ål	Betydelig (4)	-	Lav (5)	Noen	Noen
Tobis	Stor (5)	Stor (1)	Noen (3)	Betydelig	Lav
Pigghå	Stor (5)	-	Lav (4)	Lav	Betydelig
Nordsjøsild	Lav (1)	Betydelig (2)	Noen (3)	Betydelig	Betydelig
Makrell	Lav (1)	-	Stor (1)	Stor	Stor
Kolmule	Lav (1)	-	Betydelig (2)	Betydelig	Betydelig
NVG sild	Noen (2)	Stor (1)	Stor (1)	Betydelig	Betydelig
Lodde (Barentshavet)	Lav (1)	Stor (1)	Betydelig (2)	Betydelig	Betydelig
Blåkveite	Betydelig (3)	-	Betydelig (2)	Noen	Noen

Kveite (Nord/Sør)	Betydelig (3/5)	-	Noen (3/4)	Noen	Noen
Breiflabb	Betydelig (3)	-	Noen (3)	Noen	Noen
Torsk nord av 62°N	Lav (1)	-	Stor (1)	Stor	Stor
Hyse nord av 62°N	Lav (1)	-	Stor (1)	Betydelig	Betydelig
Sei nord av 62°N	Betydelig (3)	-	Stor (1)	Betydelig	Betydelig
Kongekrabbe	Lav (0)	-	Noen (3)	Betydelig	Noen
Vassild	Betydelig (3)	-	Noen (3)	Noen	Noen
Reke nord av 62°N	Lav (1)	Betydelig (2)	Betydelig (2)	Betydelig	Betydelig
Reke sør av 62°N	Lav (1)	Betydelig (2)	Betydelig (2)	Noen	Betydelig
Sei sør av 62°N	Betydelig (4)	-	Betydelig (2)	Betydelig	Noen
Øyepål	Lav (1)	-	Noen (3)	Betydelig	Noen
Rognkjeks	Betydelig (3)	-	Lav (4)	Noen	Noen
Snøkrabbe	Lav (0)	-	Noen (3)	Noen	Noen
Brisling (Hav/Kyst)	Lav (1/0)	Betydelig (2)	Noen (4/3)	Noen	Noen
Leppefisker	Betydelig (3)	Betydelig (2)	Betydelig (2)	Noen	Noen

VEDLEGG 2 – ÅRSSYKLUS NSRV

Måned	Uke/Dato	Oppgave	Ansvarlig	Gjennomført
Desember		Tildelingsbrev	Nærings- og fiskeridepartementet	
Januar	10.01.16	Månedlig rapport – Basert på inspeksjonsdatabase	REK	
	13.01.16	Nasjonal strategisk risikovurdering ferdigstilles	Styringsgruppen for kontroll samarbeid (Fiskeridirektoratet, Kystvakten og salgslagene)	
	31.01.16	Regionale risikovurderinger	Regionene	
	31.01.16	Salgslagenes risikovurdering	Salgslagene	
	31.01.16	Kystvaktens risikovurdering	Kystvakten	
Februar	10.02.16	Månedlig rapport – Basert på inspeksjonsdatabase m.m.	REK	
		Kystvaktens årsrapport	Kystvakten	
Mars	10.03.16	Månedlig rapport – Basert på inspeksjonsdatabase m.m.	REK	
April	10.04.16	Månedlig rapport – Basert på inspeksjonsdatabase m.m.	REK	
	Medio apr	Halvårlig møte mellom seksjonssjefer ressurskontroll	REK og regionene	
Mai	10.05.16	Månedlig rapport – Basert på inspeksjonsdatabase m.m.	REK	
Juni	10.06.16	Månedlig rapport – Basert på inspeksjonsdatabase m.m.	REK	
Juli	10.07.16	Månedlig rapport – Basert på inspeksjonsdatabase m.m.	REK	

August	10.08.16	Månedlig rapport – Basert på inspeksjonsdatabase m.m.	REK	
	31.08.16	Justert regional risikovurdering	Regionene	
September	10.09.16	Månedlig rapport – Basert på inspeksjonsdatabase m.m.	REK	
	30.09.16	Salgslagenes rapportering av kontrollaktivitet, jf. pkt. 5.10	Salgslagene	
	01.10.16	Evalueringsrapport	Regionene, Kystvakten og salgslagene	
Oktober	10.10.16	Månedlig rapport – Basert på inspeksjonsdatabase m.m.	REK	
	Medio okt	Halvårlig møte mellom seksjonssjefer ressurskontroll	REK og regionene	
	Medio okt	Møte - Evaluering av NSRV	REK i samarbeid med regionkontor, Kystvakt og salgslag	
	Medio okt	Møte mellom Fiskeridirektoratet og salgslag	REK i samarbeid med regionkontor og salgslag	
November	10.11.16	Månedlig rapport – Basert på inspeksjonsdatabase m.m.	REK	
	Løpende	Forberedelse til neste års NSRV	REK i samarbeid med regionkontor, Kystvakt og salgslag	
Desember	10.12.16	Månedlig rapport – Basert på inspeksjonsdatabase m.m.	REK	
	Løpende	Forberedelse til neste års NSRV	REK i samarbeid med regionkontor, Kystvakt og salgslag	

VEDLEGG 3 – VEIEPLIKT OG KRAV TIL VEKT, PLASSERING, AVLESNINGSMULIGHET OG ADGANG

Automatiske vekter kan kobles ut eller funksjoner i vektsystemet kan manipuleres ved å betjene tilkoblede PLS (Programmerbar logisk styring) og styresystemer.³ PLS er i denne sammenheng en datastyring av forskjellige installasjoner i losse- og produksjonsprosesser ved bedriftene. I tillegg kan de fleste andre vektsystemer som brukes ved mottak i dag manipuleres eller brukes på en slik måte at registrert kvantum fisk blir feil.

Det er kjent at bedrifter har installert PLS-systemer for blant annet åpning og lukking av diverse ventiler. Dette inkluderer også åpning og lukking av beholdervekker. Det vil si at det er mulig å kjøre råstoff inn i bedriften uten at dette råstoffet blir registrert på vekten. For de som har tilgang til PLS-systemet (disponerer påloggingskoder) er det for eksempel mulig å fjernstyre åpning og lukking av beholdervektene over lokalt nettverk eller Internett. Det åpner muligheten for å omgå vektsystemet slik at veiing og registrering av fisken som landes ikke gjennomføres. Åpning av beholdervektene kan også skje ved hjelp omkobling av reléforriglinger⁴ eller mekanisk ved å skru av lukkemekanismen.

Ved mottak av pelagiske arter brukes i hovedsak båndvekker hvor det er krav til summerende totaltellefunksjon. Det er fremdeles stor sannsynlighet for at totaltellefunksjonen på dagens vektsystemer ikke i tilstrekkelig grad sikrer at all fisk som mottas over vekten blir registrert, da det mangler nødvendige egenskaper og kontrollfunksjoner i vektsystemene for å sikre at vekten brukes rett og i henhold til gjeldene regelverk. Ved å manipulere vektsystemets stoppfunksjoner er det også mulighet for å bruke vektsystemet som et rent transportbånd uten at vekten registrerer fisk som tas inn over vektsystemet.

Ved mottak av bunnfiskarter blir det blant annet brukt «ikke-automatiske vekter», som pallevекter, hvor tarering, avlesing av veid kvantum og summering til mottatt kvantum skjer manuelt. Her vil det være rom for feilregistrering. Det har etter hvert blitt tatt i bruk automatiske vektsystemer ved mottak av bunnfiskarter. Flere av disse systemene har ikke typegodkjent totaltellefunksjon. Eksport, lagring og presentasjon av data er heller ikke omfattet av vektsystemets typegodkjenning.

³ "Prøvetaking av industriråstoff og seddelskriving ved landing – Forslag til forbedringer"

⁴ Reléforrigling betyr i denne sammenheng å kortslutte eller omkoble elektriske signal til vektbeholdere